

Opetussuunnitelma 2018/ Sastamalan musiikkiopisto

Hyväksytty Sivistyslautakunnassa 12.6.2018

YLEINEN KUVAUS

Musiikkiopiston toiminta-ajatus

Sastamalan kaupungin ylläpitämän Sastamalan musiikkiopisto antaa Taiteen perusopetuslain (21.8.1998/663) ohjaamaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikinopetusta. Mahdollisuuksien mukaan voidaan järjestää myös muuta musiikinopetusta sekä musiikkitaiteen edistämiseen liittyvää toimintaa.

Sastamalan musiikkiopisto on kulttuurinen voimavara ja osa Sastamalan kaupungin identiteettiä sekä musiikin asiantuntija ja osallistuja tuoden oman osansa kaupungin kulttuurielämään.

Musiikkiopiston tehtävä

Sastamalan musiikkiopiston antama taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää musiikin opetusta. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille. Mahdollisessa aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksen tehtävät ovat:

- Tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella musiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti.
- Edistää taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista.
- Kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen musiikkialan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen yleisenä tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Musiikkiopiston arvot

Sastamalan musiikkiopiston Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen

jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Taiteen perusopetuksen lähtökohtana ovat musiikille ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Oppimiskäsitys

Musiikkiopiston Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omaan mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Haluamme edistää:

- oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistäväää toimintakulttuuria
- aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta kaikkien musiikkiopiston piirissä olevien kesken
- kaikkien kanssa yhdessä toimimisesta syntyväää osallisuutta
- oppimista kaikissa muodoissaan, myös välillä epäonnistuen
- eettisesti kestäväää elämäntapaa
- kulttuurien monimuotoisuutta ja kielitietoisuutta
- tietoisuutta tekijänoikeuksista, yksityisyyden suojasta ja muista taiteenalan oikeudellisesta suojasta

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Opintojen laajuus ja rakenne sekä tavoitteet

Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Perusopintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Oppilas voi suorittaa opintoja enemmän kuin laskennallinen laajuus on. Päätötodistuksen saadakseen oppilaan on osoitettava saavuttaneensa laajan oppimäärän tavoitteet ja opintokokonaisuuksissa määritellyt tavoitteet.

Opintojen rakenne

Laajan oppimäärän opinnot musiikissa muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on taiteenalalle keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö. Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Musiikin laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä musiikista nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään musiikkia myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalin ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä musiikin ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta musiikin keinoin.

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan musiikkia historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille.

Opintojen yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa oleva syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskelu-aika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

Opintojen tavoitteet ovat musiikkikasvatuksellisia, ja oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettavaa opetusta. Yksilöllistettyyn musiikinopetukseen oppilaat voidaan ottaa valmennusryhmien kautta tai tutustumisjakson jälkeen. Opetusta erilaisille musiikinoppijoille voidaan tarjota ostopalveluna, ja palvelun ostaja vastaa opetuksen ja tukitoimien kustannuksista.

Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen

opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään musiikin arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista sähköisten järjestelmien avulla.

Musiikin laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Sastamalan kaupungin hallintosäännön ja sen delegointipäätöksen mukaisesti rehtori päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta ja opintojen suorittamisesta opetukseen osallistumatta.

Oppimäärän arviointi

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Loppu työ arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Laajan oppimäärän arvioinnin kohteet on kuvattu opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu koulutuksen järjestäjän hyväksymässä opetussuunnitelmassa määriteltyihin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Päätötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Todistukset ja niihin merkittävät tiedot:

1. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Oppilaalle annetaan musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnojen todistus voi sisältää liitteitä.

2. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus

- syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

3. Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Oppilaaksiottamisen periaatteet ja opinto- oikeus

Perusopintoihin pyritään soveltuvuusarvioinnin kautta. Poikkeuksen muodostavat jostakin muussa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta antavasta oppilaitoksesta siirtyvät oppilaat, jotka voidaan hyväksyä oppilaiksi hakemuksen perusteella.

Varhaisiän musiikkikasvatukseen (muskari), avoimelle osastolle sekä muihin opintoihin pyritään hakemuksen perusteella.

Sastamalan kaupungin hallintosäännön ja sen delegointipäätöksen mukaisesti rehtori päättää:

1. Musiikkiopiston opiskelijoiden ottamisesta lainsäädännön, opetussuunnitelman ja talousarvion perusteiden mukaisesti sekä opiskelupaikan peruuttamisesta opiskelijaa, hänen huoltajaansa ja opettajia kuultuaan, mikäli oppilas ei osallistu hänelle tarkoitettuun opetukseen tai hänen opintomenestyksensä ei ole riittävä
2. Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta ja opintojen suorittamisesta opetukseen osallistumatta,

(6 § Oppilaaksi ottaminen, Laki taiteen perusopetuksesta 633/1998)

Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Musiikkiopiston tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat oppilaiden huoltajat. Musiikkiopiston ja huoltajien yhteistyön tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia musiikkiopistossa. Musiikkiopiston ja huoltajien välisiä yhteistyömuotoja voivat olla mm. keskustelut, tiedotteet, yhteisten juhlien ja esiintymisten järjestäminen. Huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua koulun toimintakulttuuriin ja olla osaltaan mukana vaikuttamassa oppilaan musiikinopiskelun tavoitteita koskevissa keskusteluissa.

Arvostamme huoltajien aktiivisuutta kaikissa muodoissaan: oppilaan työskentelyn mahdollistajina, konserttien yleisönä, keskustelukumppanina musiikkiopistoa kehitettäessä jne.

Huoltajien lisäksi musiikkiopisto tekee aktiivisesti yhteistyötä monien tahojen kanssa. Paikallisten, alueellisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten kontaktien ja yhteistyön kautta pidämme musiikkiopiston tarjoamaa opetusta mahdollisimman laadukkaana ja kiinnostavana.

Toiminnan jatkuva kehittäminen

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Muut suunnitelmat

1. Tasa- arvo ja yhdenvertaisuus

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Sastamalan musiikkiopiston tasa - arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista tarkastellaan vuorovuosin kyselyissä ja keskusteluissa saadun palautteen avulla sekä oppilailta ja huoltajilta että henkilöstöltä

2. Laatusyö

Musiikkiopisto itsearvioinnin tärkein toteuttamistapa on jatkuva laatusyö, mikä on kuvattu laatusyökirjassa. Erilaisten kyselyjen avulla hankitaan tietoa täsmällisesti kuhunkin kehittämiskohteeseen.

OPINTOJEN LAAJUUDET, OPINTOKOKONAISUUDET JA ARVIOINTI

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään musisoiden. Opetus tukee oppilaan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan tekemisen ja osallisuuden kautta ymmärtämään musiikin merkityksiä kulttuurin kokonaisuuteen kuuluvina ilmiöinä. Näin oma musiikkiharrastus voi asettua osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

Musiikin laajan oppimäärän opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Oppilaalle tarjotaan myös mahdollisuus monimuotoiseen yhteistoiminnalliseen musiikin tekemiseen ja opiskeluun. Tavoitteisiin perustuvat ja oppilaan oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Koulutuksen järjestäjä ja opettajat huolehtivat yhdessä opiskeluympäristöjen kehittämistä siten, että monipuolinen työskentely ja työtapojen käyttö opetuksessa on mahdollista. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

A. Varhaisiän musiikkikasvatus: Opintokokonaisuus Alkusävelet

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Tavoitteet ja laajuudet:

Lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen erilaisin työtavoin. Opinnoissa voidaan käyttää myös poikkitaiteellisia keinoja.

Opintojen järjestäjä päättää tavoitteista, sisällöstä ja laajuudesta vuosittain.

B. Musiikin perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia tai valinnaisia opintokokonaisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opintoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Eri sisältöalueiden integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

Perusopintojen opintokokonaisuudet

1. Ensimmäiset sävelet (perusopinnot)
2. Sävelet soimaan (perusopinnot)
3. Sävelet lentoon (perusopinnot)

PERUSOPINTOJEN LASKENNALLISET LAAJUUDET (yht 800h)

- Instrumenttiopinnot (9v x 35vk x 45 min= 315h)
- Yhteissoitto (9v x 30 h= 274h)
- MUPE+ kuuntelukasvatus (5v x 35vk x 60min + 20h= 195h)
- Musiikkiteknologia 16 h
- mahdollisia vapaasti valittavia opintoja (esim. verkko- opintoja); ei lasketa yllä oleviin laajuuksiin mutta merkitään todistukseen erillisinä opintoina

TAVOITTEALUEET KAIKISSA PERUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUKSISSA

1. Esittäminen ja ilmaisu

- soittotekniikka ja soittoasennot (turvallinen tapa harrastaa musiikkia)
- yhteissoitto
- luovat taidot (elävä ilmaisu) ja musiikkiharrastuksen monipuolisuus

- esiintymisvalmiudet ja säännöllinen esiintyminen
- musiikkiteknologian käyttö oman työskentelyn apuna (tallentaminen, nuotit ym.)

2. Oppimaan oppiminen

- säännöllinen ja tavoitteellinen harjoittelu
- itsearviointi
- palautteen vastaanottaminen ja antaminen
- harjoittelupäiväkirja ja portfolio

3. Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- musiikin luku- ja kirjoitustaidot
- aktiivinen ja kriittinen oman ja muiden soiton kuuntelu
- konserteissa käyminen ja muu musiikin kuluttaminen
- musiikin elementtien ja ilmiöiden tunnistaminen

4. Säveltäminen ja improvisointi

- matkiminen ja kuulonvarainen soittaminen
- rohkea asioiden kokeileminen ennakkoluulottomasti
- nuottien kirjoittaminen nuottiviivastolle ja niiden soittaminen
- improvisoiminen jonkin viitekehyksen mukaan
- luominen omien ideoiden pohjalta

Tavoitealueiden sisältöä ja toteutusta tarkennetaan oppilaan henkilökohtaisessa Taitotaulussa.

C. SYVENTÄVÄT OPINNOT JA NIIDEN LASKENNALLISET LAAJUUDET (500h)

Pääpaino lopputyössä, jonka sisältö suunnitellaan opintokokonaisuuden alussa

Syventävät instrumenttiopinnot (280 h)

Instrumenttitunnit (140 h = 60 min x 35 vko x 3 v)

- Yhteismusisointi (140 h = 60 min x 35 vko x 3 v)
- Musiikin hahmottaminen (140 h)
- Musiikin hahmottaminen (124 h = 53 min x 35 vko x 3 v)
- Kuuntelukasvatus (16 h)

Valinnaiset opintokokonaisuudet (80h), voivat sisältää myös muualla suoritettuja opintoja

Opintokokonaisuuden sisältö määritellään opinto- ohjauksessa lopputyön painotuksen mukaan esim:

- Teoria/ Sävellys/ teknologiapainotus
- Instrumenttipainotus
- Yhtesosoittopainotus
- Jatko- opintovalmiuksien painotus

TAVOITEALUEET SYVENTÄVIEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDESSA

1. Esittäminen ja ilmaisu

- soittotekniikka ja soittoasennot (turvallinen tapa harrastaa musiikkia)
- yhteissoitto
- luovat taidot (elävä ilmaisu) ja musiikkiharrastuksen monipuolisuus
- esiintymisvalmiudet ja säännöllinen esiintyminen
- musiikkiteknologian käyttö oman työskentelyn apuna (tallentaminen, nuotit ym.)

2. Oppimaan oppiminen

- säännöllinen ja tavoitteellinen harjoittelu
- itsearviointi
- palautteen vastaanottaminen ja antaminen
- harjoittelupäiväkirja ja portfolio

3. Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- musiikin luku- ja kirjoitustaidot
- aktiivinen ja kriittinen oman ja muiden soiton kuuntelu
- konserteissa käyminen ja muu musiikin kuluttaminen
- musiikin elementtien ja ilmiöiden tunnistaminen

4. Säveltäminen ja improvisointi

- matkiminen ja kuulonvarainen soittaminen
- rohkea asioiden kokeileminen ennakkoluulottomasti
- nuottien kirjoittaminen nuottiviivastolle ja niiden soittaminen
- improvisoiminen jonkin viitekehyksen mukaan
- luominen omien ideoiden pohjalta

Tavoitealueiden sisältöä ja toteutusta tarkennetaan oppilaan henkilökohtaisessa Taitotaulussa.

ARVIOINTI

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Sen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Arviointia tehtäessä huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi.

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit

Arviointi opintojen aikana

Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteet sekä niiden tarkennukset oppilaskohtaisissa Taitotauluissa. Arvioinnin välineenä käytetään sähköistä oppilashallinto- ohjelmaa.

Oppimäärän arviointi

Arviointi perustuu arviointialueissa ja Taitotauluissa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseen suhteessa oppilaan ikäkauteen, yksilöllisiin edellytyksiin ja aktiivisuuteen.

Opintokokonaisuuden hyväksytyt suorittaminen edellyttää yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja riittävää hallintaa. Arvioinnin opintokokonaisuudessa Ensimmäiset sävelet tekee vastuuopettaja sekä solistisia valmiuksia arvioitaessa 1 muu arvioitsija. Muissa opintokokonaisuuksissa arvioinnin tekevät vastuuopettaja sekä solistisia valmiuksia arvioitaessa 2 muuta arvioitsijaa. Syventävien opintojen lopputyön arvioivat rehtori, lopputyön painotusalueen vastuuopettaja sekä solistisia valmiuksia arvioitaessa 2 muuta arvioitsijaa. Muut syventävät opinnot arvioi vastuuopettaja

Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Musiikin laajan oppimäärän oppimisen arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi.